

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

118

Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya & Hazar Enerji Görünümü
Abdurrahman	
BAYRAKTARKATAL:	Think-Thank Kuruluşları

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK

ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ÇİN:

Çin, küresel ekonomik gelişmeler ve petrol fiyatlarının düşmesi ile yeni stratejilerini ortaya koymuştur. Çin'in büyük kamu iktisadi teşebbüsü CNOOC sermaye harcamalarını %67 oranında azaltmayı planladığını açıklamıştır. Aynı zamanda, Çin Hükümeti ve Zhuhai Zhenrong gibi rafineriler ham petrol alımlarını rekor seviyede arttırmışlardır. Diğer büyük kamu enerji şirketi Sinopec, Hainan adasında petrol depolanması için çalışma yapmaktadır. Gelişmeler, yavaşlayan Çin ekonomisinde büyüme kaynaklarındaki değişimi yansıtmakta ve Hükümetin ve kurumlarının enerji piyasasındaki dalgalanmalarda uzun dönemli kırılganlıklarını azaltma çabalarını göstermektedir. Çin, stratejik ve ticari nedenlerden dolayı petrol depolama kapasitesini arttırmaktadır. Aynı zamanda, iç talebin kontrol edilmesine yönelik yakıt fiyatları üzerindeki vergiler arttırılmıştır.

<http://www.ft.com/cms/s/0/b083f7b4-ab8d-11e4-b05a-00144feab7de.html#axzz3R3ztV1gs>

ABD:

Beyaz Saray yeni bir Ulusal Güvenlik Stratejisi yayınlamıştır. Belge özetle, ABD'nin büyüyen ekonomik gücü ile barış ve refahın sağlanmasında dünyaya nasıl liderlik edeceğine yönelik ilke ve öncelikleri ortaya koymaktadır. New York Times, belgede "liderlik" kelimesinin bilinçli olarak sık sık yinelendiğine dikkat çekerek, bunun sebebinin Beyaz Saray'a uluslararası arenada dış politikada iddialı bir tutum sergilemediği yönünde yöneltilebilecek eleştirileri önlemek olduğunu kaydetti. Belge, 2010 yılında yayınlanan önceki versiyonundan farklı olarak, sona eren Afganistan ve Irak savaşlarını merkeze almaktadır. Küresel güvenliğin sağlanmasına yönelik, Rusya ile ilişkilerin resetlenmesi, siber güvenlik, iklim değişikliği ve enerji güvenliğine yönelik stratejileri ortaya koymaktadır. Ayrıca, Suriye iç savaşı, Ukrayna krizi ve İran'ın nükleer programı gibi konularda diplomasi odaklı yaklaşıma vurgu yapılmaktadır. Ülkemizin de yer aldığı AB ile işbirliğinin güçlendirilmesi bölümünde, Balkanlar ve Doğu Avrupa ülkelerinin AB'ye entegrasyonunun destekleneceği, Kafkaslar ile ilişkilerin geliştirilmesine devam edileceği belirtilmektedir.

<http://thediplomat.com/2015/02/the-white-house-releases-a-new-national-security-strategy/>

JAPONYA:

Japon Hükümeti Haziran ayında bir nükleer santrali yeniden devreye almayı planlamaktadır. Nükleer Düzenleme Kurumu Sendai santralının 2013 yılında hazırlanan yeni güvenlik kurallarını yerine getirdiğini belirtmiştir. Geçtiğimiz ay Japon Hükümeti nükleer enerjiden elektrik üretim hedefini revize ederek %15'den %20'ye yükseltmiştir. Fukuşima öncesi bu oran %29 idi.

<http://www.ibtimes.com/japan-begin-reopening-nuclear-reactors-june-report-1807570>

RUSYA&HAZAR ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA-UKRAYNA-AB:

Haklı olarak doğal gaz kaynaklarına yönelik endişelerin ortasında, elektrik güvenliği riski çok dikkate alınmıyor. Ancak, Donets bölgesindeki kömür üretiminin azaltılması elektrik üretimini etkiledi. Ukrayna Ekim ayında, Belarus'a elektrik ihracatını durdurmak ve Güney Afrika'dan kömür ithalatına başlamak zorunda kaldı. Aralık ayında hükümet, Rusya da dâhil olmak üzere ulusal şirketlere komşu ülkelerden enerji almak için izin verdi. Enerjinin yüzde ellisini gaz ve kömür santrallerinden, yüzde 47'sini de nükleer olanlardan elde eden Ukrayna'nın elektrik üretiminin yüzde 90'dan fazlası bugün risk altında bulunuyor. İkinci olarak uranyum tüketiminin üçte ikisini için de Rusya'ya bağımlıdır. Rusya'ya olan gaz bağımlılığından elektrik bağımlılığına geçiş böylece gerçek bir risk olacaktır. Enerji verimliliği bu güvenlik tehdidinin azaltılmasında önemlidir. Ağdaki elektrik arz ve talep arasındaki dengeleme gerçek zamanlı kesintileri önlemek için gereklidir. Dengeyi sağlamak için ortak bir yol, diğer ülkelerle bağlantıların geliştirilmesidir. Rusya, Belarus, Moldova ve ağırlıklı olarak mevcut Ukrayna'nın elektrik sistemi ve bağlantıları Sovyet döneminin mirası. Ukrayna'nın elektrik şebekesinin dengelenmesi Rusya ile ithalat ve ihracata dayanıyor ve hızla bir güvenlik sorunu haline gelebilir.

<http://www.kyivpost.com/opinion/op-ed/quentin-boulanger-russia-will-use-electricity-as-weapon-unless-ukraine-hikes-efficiency-379165.html>

RUSYA-ÇİN:

Gazprom'un Başkan Yardımcısı Alexander Medvedev Salı günü, Çin ile Rusya arasındaki gaz tedarik sözleşmesinin farklı fiyatlandırma senaryolarının ana hatlarıyla herhangi bir erteleme sağlamak için olmadığını söyledi. Medvedev, Çin ile yapılan sözleşmeyle ilgili olarak hiçbir ertelemenin öngörülmediğini ve sözleşmenin emniyet payının sakin ve güvenle çalışmak için yeterli olduğunu söyledi. 2014 yılı Mayıs ayında Rus Gazprom ve Çin'in CNPC şirketleri 30 yıllık gaz tedarik sözleşmesi imzaladılar. Rusya 2018 yılından başlayarak, aynı zamanda "doğu rotası" olarak da bilinen "Sibirya Gücü" boru hattı aracılığıyla Çin'e yılda 38 milyar metreküp gaz arzı sağlayacak. Diğer yandan "Batı rota" teslimatı olarak adlandırılan Altay gaz boru hattı ile Çin'e 30 milyar metreküp gaz öngören ikinci bir gaz anlaşmasının mutabakat zaptı iki ülke arasında Kasım ayında imzalandı. Düşen enerji fiyatları Rusya'nın petrole bağımlı ekonomisini güçlü bir şekilde etkilerken, mevcut durum analistler ve medya organlarının ülkelerin bir dizi enerji işbirliğini sorgulamasına yol açtı.

<http://sputniknews.com/business/20150203/1017692532.html>

RUSYA-ÇİN-HİNDİSTAN:

Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, Hint Dışişleri Bakanı Sushma Swaraj ile görüşmelerinin ardından, Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi ile işbirliğinin uluslararası ve bölgesel barış ve istikrarın korunmasının, küresel ekonomik büyümeyi ve refahı teşvik açısından önemli olduğunu söyledi. Bakanlar, ortak bir bildiri yayınlayarak üç ülkenin düşünce, iş, tarım, afet zararlarının azaltılması, yardım, sağlık hizmetleri ve halk sağlığı işbirliğinin geliştirilmesi gerektiğini söylediler. Bakanlar ayrıca enerji, yüksek teknoloji, çevre koruma ve bağlantının yanı sıra, petrol ve doğal gaz üretimi ve ulaşım işbirliği potansiyelinin araştırılmasını tartıştılar. Diğer yandan parlamento, medya, kültür ve gençlik değişimi ve genç diplomatları ziyarete teşvik etmeyi kabul ettiler.

<http://www.cctv-america.com/2015/02/02/russia-india-and-china-leaders-meet-in-beijing-to-strengthen-ties>

RUSYA-AB:

Rus Gazprom, önümüzdeki üç yıl içinde Avrupa'ya gaz ihracatının yüzde 5 ila 8 oranında artarak yaklaşık olarak 160 milyar metreküpe ulaşacağını ve böylece Avrupa'nın en büyük gaz tedarikçisi olmaya devam edeceklerini söyledi. Gazprom Başkan Yardımcısı Aleksandr Medvedev şirketin Avrupa'ya ihraç edilen gazın hacminin 155-160 milyar metreküpe ulaşacağını belirtirken, Hong Kong'lu bir yatırımcı 2017 yılında yüzde 8 oranında artış beklediğini söyledi. Yatırımcı, Avrupa'da gaz üretiminde devam eden kademeli azalmanın göz önüne alındığında, Gazprom'un Avrupa ülkelerine arzı orta vadede arttırmasının beklendiğini ve yılda yaklaşık 155-160 milyar metreküp olacağını belirtti. Gazprom'un ihracatı 2013 yılında 162,7 milyar metreküpten 147 milyar metreküpe düşerek yüzde 9 oranında geriledi. Avrupa'da satılan Rus gazının ortalama fiyatı, Baltık ve BDT ülkeleri hariç, 2013 yılında 385 ve 2012 yılında 403 dolardan bin metreküp başına 341 dolara düştü.

<http://rt.com/business/228827-gazprom-exports-europe-investors/>

RUSYA-TÜRKİYE-AB:

Çarşamba günü, Avrupa Birliği'nin üst düzey bir enerji yetkilisi, yasal ve ekonomik anlamda sorgulamak yoluyla, Rusya'nın, Türkiye üzerinden doğal gaz akışını yönlendirme planlarını hedef aldı. Bu bir anlamda Brüksel ve Moskova arasındaki enerji kavgasının son bir manevrasıdır. Rusya Aralık ayında, yapımı neredeyse on yıldır planlanan Güney Akım doğalgaz boru hattının hurda olduğunu ilan ederek Avrupa Birliği'ni sürpriz bir şekilde yakaladı. Yeni boru hattı İtalya'ya gelmeden önce, Karadeniz'in altından Bulgaristan, Sırbistan, Macaristan ve Slovenya üzerinden Rus enerji devi Gazprom gaz taşıyacaktı. Rus yetkililer Avrupa Birliği'ni projeyi engellemekle suçladılar ve şimdi bunun yerine Türk Akımı adlı bir proje kapsamında, Türkiye üzerinden gaz taşımak istediklerini söylüyorlar. Gazprom başkanı Aleksey Miller sonunda, tahmini 50 milyar metreküp Rus gazının Türkiye üzerinden transit geçişini açıkladı. Miller Avrupalı müşterilere, Türk-Yunan sınırındaki Rus gazına erişmek için yeni altyapı oluşturmaları çağrısında bulunarak, aksi takdirde gazın diğer müşterilere satılabileceği uyarısında bulundu.

<http://www.spyghana.com/russias-plans-divert-gas-turkey-criticized/>

ÇEVRE POLİTİKASININ İNCİR YAPRAĞI OLARAK ELEKTROMOBİLİTE

Ulusal Elektrik Mobilite Platformu (NPE)'nin geçtiğimiz yıl sunulan İlerleme Raporu, elektrikli arabaların şu ana kadar sadece tereddütlü bir şekilde yaygınlaştırılmasını, eleştirel olarak değerlendirme fırsatı vermektedir. 2014'te ilave olarak 8500 batarya-elektrikli araç Almanya yollarına çıktı, stok şu anda yaklaşık 20.000 araca ulaşmıştır. Böylece, sonuçlar 2020 yılındaki bir milyon araç hedefine ulaşabilme yolunun çok aşağısındadır. Ama daha önce vurgulanan bu hedef ne kadar anlamlıdır? Şu ana kadar elde edilen teknolojik ilerlemelere rağmen, daha hala düşük menziller ve yüksek maliyetler gibi ciddi engeller bulunmaktadır. Bu nedenle hususi amaçlı satın alıcıların bu teknolojiye uzak durma eğilimi ve elektrikli otomobillerde yeni tescilin yüzde 80'den fazlasının ticarilerde gerçekleşmesi şaşırtıcı değildir.

Bu nedenle daha fazla destek ve araştırmanın, daha çok, bu engellerin daha az önemli olduğu uygulamalar üzerine odaklanması gerekmektedir: örneğin, teslimat taşımacılığında sınırlı menziller gerektiren ve her gün dolmuş yapıldığı yere geri dönen elektrikli otomobil ve hafif ticari araç filo kullanımına. Bununla elektro mobilite 100 yıl önce sona eren süt ve posta teslimatı hizmetleriyle tekrar yararlı olurdu. Bu şekilde odaklanan bir strateji sayesinde, gerçi ulaşılacak milyonlarca araç stoku olmazdı. Ama hususi amaçlı satın alıcılar için sübvansiyon bulunmayan bir piyasada da ürünler cazip olana kadar (ve trafikte cazip özel haklardan mümkün olduğunca bağımsız olarak) teknolojik gelişim devam edebilirdi. Ayrıca, Almanya'da NPE tarafından talep edilen şarj altyapısının ülke çapında genişletilmesi, başlangıçta sakınılabılır ve planlanan finansman kanalları edilebilirdi. Kalıcı olacak altyapı hakkında karar verirken, pil ve yakıt hücresi arasındaki teknolojik yarışın elektrikli araçların müşterice kabulü ile ilgili olarak hiçbir şekilde belirleyici olmadığı unutulmamalıdır.

Elektrikli otomobil ile beklenen çevresel faydalar da, daha yüksek miktarlarda desteği haklı çıkarmamaktadır: Üretim (araç ve yakıtlar) ön süreçleri yeterince dikkate alındığında, Almanya'da önemli ölçüdeki yeşil elektrik payıyla bile elektrikli arabalar yeşil bilançoda modern içten yanmalılardan daha iyi performans göstermemektedirler. Hatta zaman zaman e-mobilite konusunda bir rol modeli olarak tasdik olunan dünyanın diğer bazı bölgelerinde (ABD, Çin) bile, kömür elektriği kullanımı nedeniyle bilanço iklim değişikliği açısından önemli ölçüde negatif olabilir.

Ama teknolojik çevresel bilançodan daha düşündürücü olan karayolu-elektro mobilitesi konusundaki yoğun çabaların siyasi bilançosunun negatif olmasıdır: aktörler, taşıma sektörünün iklim koruma için belirleyici katkısının elektro mobilite olduğunu iddia ederken, çevre korumaya hızlı katkı için daha yüksek bir potansiyele sahip olan önemli görevler halledilmeden duruyor. Sadece üç örnek vermek gerekirse: yıllık üç milyondan fazla yeni araç yıldıan yıla daha ağır ve daha güçlü oluyor ve dizel payı artıyor- yakıt tüketimi ve kirlenici emisyon sonuçları ile birlikte. Bu gelişme, beş yıl önceki motorlu taşıt vergisi reformunda çevresel kriterlerin tamamen yetersiz bir ölçüde dikkate alınmasının da sonucudur. Bunun üzerine Almanya'da yeni otomobil pazarına giderek hakim olan şirket arabalarının vergi düzenlemeleri birçok kez siyasi reform gündeminde yer aldı. Vergi ayrıcalıklarının azaltılması ve çevresel özelliklerin göz önüne alınması teklifleri uygulamaya geçirilmedi. Diğer ülkeler bu konuda daha ileri idi.

Dizel yakıtı uygulanan ve en azından hususi kullanım için hiçbir meşru gerekçesi bulunmayan vergi desteği ile ilgili daha fazla eylem ihtiyacı gerekmektedir: dizelin artan kullanımı kentsel alanlarda kötü hava kalitesine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Düşük enerji fiyatlarıyla birlikte şimdi dizel vergisini artırmak en uygun zaman olacaktır –bu alternatif tahrik sistemlerinin rekabet gücünü de artıracaktır.

Dr Uwe Kunert
Enerji, Ulaştırma, Çevre Bölümünde
Araştırma Görevlisi

Bu makale yazarın görüşünü yansıtır.

http://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.495841.de/15-5-3.pdf